

Primárna a sekundárna pôsobnosť služby poriadkovej polície na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti

Löffler Boris¹

ABSTRAKT: Vedecká štúdia „Primárna a sekundárna pôsobnosť služby poriadkovej polície na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti“ je súčasťou Výskumu č. 130 Meteňko Jozef, Metódy výskumu a vývoja policajných činností. Štúdia charakterizuje policajne relevantnú udalosť ako spúšťací faktor následných policajno-bezpečnostných činností smerujúcich k procesu objasnenia vzniknutej udalosti. Vymedzuje jednotlivé organizačno-taktické formy činnosti služby poriadkovej polície Policajného zboru prostredníctvom, ktorých začína pôsobnosť Policajného zboru na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti. V ďalšej časti sa venuje autor vymedzeniu sekundárnej pôsobnosti poverených policajtov PZ na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti

KLúčové slová: *Policajný zbor, služba poriadkovej polície, policajne-relevantná udalosť, organizačno-taktické formy činnosti služby poriadkovej polície, skrátené vyšetrovanie, poverený príslušník, trestno-procesná činnosť na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti*

Policajne relevantná udalosť ako spúšťací faktor policajno-bezpečnostných činností Policajného zboru

Medzi policajne relevantnými udalosťami a činnosťami polície je úzka súvislosť a nadväznosť. Podľa toho, o aký druh a dynamiku vývoja, resp. zmenu vo vývoji policajne relevantných udalostí pôjde, závisí aj druh, kvalita a úspešnosť realizovaných policajných činností. Práve z tohto dôvodu sú pre výkon, realizáciu špeciálnych policajných činností dôležité zákonitosti vzniku, zmeny a zániku policajne relevantných udalostí. Policajne relevantné udalosti podmieňujú vznik, priebeh a zánik policajne relevantných situácií.

Policajne relevantná udalosť je dej, ktorý sa pripravuje, vzniká, má svoj priebeh a zaniká a ktorý má za následok vznik policajne relevantnej situácie, na riešenie ktorej je oprávnená a spôsobilá polícia.

Policajne relevantná udalosť je dej, ktorý sa obvykle stal v minulosti (napr. dokonaný trestný čin). Rovnako ňou možno rozumieť i dej, ktorý sa ešte len pripravuje alebo dej, ktorý práve prebieha.

Klasifikácia policajne relevantných udalostí sa vykonáva podľa viacerých kritérií. Medzi najvýznamnejšie determinujúce kritériá patria napríklad:

- právne posúdenie udalosti,
- zavinenie danej udalosti,
- spôsobenie následku danou udalosťou.

V nadväznosti na delenie podľa právneho posúdenia sa policajne relevantné udalosti kategorizujú do troch skupín:

- trestné činy,
- priestupky,
- iné spoločensky nežiaduce udalosti².

Za policajne relevantnú udalosť sa považuje príprava na trestný čin, pokus trestného činu, ako aj spáchaný, resp. dokonaný trestný čin. Polícia bezprostredne po zistení, že sa

¹ doc. JUDr. Boris Löffler, PhD., vedúci katedry policajných vied Akadémie Policajného zboru

² NESVADBA A. Teória policajných a bezpečnostných činností. s. 17-18.

páchateľ pripravuje na spáchanie trestného činu alebo že ho práve pácha, resp. pokračuje v jeho páchaní, je povinná podľa zásady oficiality začať konať. To znamená, že je povinná svojou činnosťou (opatreniami a úkonmi) zabrániť spáchaniu trestného činu, pokiaľ sa konanie páchatel'a nachádza v štádiu prípravy alebo jeho dokonaniu, pokiaľ sa konanie páchatel'a nachádza v štádiu pokusu. Ak bol trestný čin už spáchaný, resp. bol dokonaný, je povinnosťou polície zistiť, resp. odhaliť jeho páchatel'a, vykonať voči nemu trestné stíhanie a v rámci neho zabezpečiť dostatok dôkazov pre rozhodnutie súdu tak, aby súd mohol o trestnom čine objektívne rozhodnúť a jeho páchatel'ovi uložiť podľa zákona trest alebo uložiť ochranné opatrenie.

Policajne relevantnou udalosťou je aj udalosť posudzovaná normami správneho práva ako priestupok. To znamená, že musí ísť o zavinené konania, ktoré porušujú alebo ohrozujú chránené záujmy spoločnosti a sú za priestupky výslovne označené v zákone o priestupkoch alebo v iných právnych normách správneho práva, pokiaľ nejde o tzv. iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov. Aj udalosť posudzovaná ako priestupok je konanie, ktoré má určitý stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť. Tento stupeň je však nižší, ako stupeň spoločenskej nebezpečnosti trestného činu. Zákon o priestupkoch presne uvádza, že stupeň spoločenskej nebezpečnosti priestupku je len nepatrný. Zatiaľ čo stupeň spoločenskej nebezpečnosti trestného činu musí byť podľa trestného zákona aspoň vyšší než nepatrný. Policajne relevantná udalosť označovaná ako priestupok vyvoláva vznik špecifickej činnosti polície, označovanej ako správno-právna činnosť polície, ktorá spočíva v objasňovaní a prejednávaní priestupkov. Policajné orgány podľa ustanovení zákona o priestupkoch niektoré priestupky objasňujú, to znamená, že obstarávajú podklady o priestupku potrebné pre rozhodnutie správneho orgánu.

Za policajne relevantné udalosti sa považujú aj iné policajne relevantné udalosti ako trestné činy alebo priestupky. Ide o udalosti, ktoré nie sú kvalifikované podľa uvedených právnych noriem ani ako trestné činy, ani ako priestupky, ale ktoré taktiež poškodzujú alebo ohrozujú verejný poriadok, životy, zdravie a majetok občanov a preto vyvolávajú aktivitu polície. Takýmito udalosťami môže byť napríklad požiar, ktorý vznikol samozápalom horľavého materiálu, povodeň, víchrica, zemetrasenie, výbuch plynu, samovražda a podobne.³

Miesta, na ktorých došlo k policajne relevantnej udalosti podľa právneho posúdenia, predstavujú pre Policajný zbor miesto, ktoré možno označiť za miesto činu vzniku policajne relevantnej udalosti.

Každý protiprávny čin, či čin poškodzujúci, ohrozujúci chránené záujmy je spáchaný, resp. vzniká na určitom mieste a v určitom čase. Toto miesto predstavuje **miesto činu** vzniku protiprávnej udalosti (policajne relevantnej udalosti). Za miesto činu môžeme označiť konkrétny územný priestor (miesto), kde došlo k objasňovanej udalosti, ako i každé iné miesto, ktoré je v príčinnej súvislosti, spojitosti s objasňovaným skutkom. Presná **definícia termínu miesta činu nie je záväzne normatívne stanovená**. Možno teda konštatovať, že ide o výraz právne neurčitý, ktorý je však pre príslušníkov Policajného zboru podieľajúcich sa na objasňovaní predmetnej udalosti dôležitý z viacerých hľadísk:

- prvotne určuje miestnu príslušnosť realizátora následných činností,
- je dôkazom o spáchaní protiprávneho činu,
- je východiskom pre ďalšie objasňovanie a pátranie po páchatel'ovi,
- je miestom výskytu stôp a dôkazov,
- vykonaním ohliadky na mieste možno následne získať poznatky ku spôsobu spáchania ako i času spáchania skutku.

³ NESVADBA, A. Teória policajných a bezpečnostných činností. s. 18-20.

Vznik akejkoľvek policajne relevantnej udalosti vyvoláva bezprostrednú reakciu zo strany Policajného zboru ako celku, pričom každá zo služieb Policajného zboru na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu) vykonáva úkony a plní úlohy vyplývajúce zo špecializácie činností, na ktoré bola vytvorená (zriadená). Špecifické postavenie medzi službami, ktoré sa podieľajú pri pôsobení a plnení úloh na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu) zastáva i služba poriadkovej polície.

Služba poriadkovej polície Policajného zboru subjekt realizácie policajno-bezpečnostnej činnosti prostredníctvom vybraných organizačno-taktických foriem činnosti na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti (mieste činu)

Pokiaľ chceme charakterizovať význam služby poriadkovej polície a jej poslanie na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu), je nutné poukázať na jednu z jej charakteristických črt, ktorou je jej bezprostrednosť. To znamená, že plní úlohy v priamom kontakte s občanmi, organizáciami, podnikateľmi, právnickými osobami a podobne, pričom takmer všetku svoju služobnú činnosť realizuje v zmysle princípu verejnosti a transparentnosti. Medzi jej hlavné úlohy patrí ochrana verejného poriadku a boj s protiprávnou činnosťou. Tieto úlohy sú v rozhodujúcej miere zaisťované výkonnými organizačnými zložkami (útvarmi) služby poriadkovej polície, najmä základnými útvarmi služby poriadkovej polície (obvodnými oddeleniami, pohotovostnou motorizovanou jednotkou) prostredníctvom jednotlivých **organizačno-taktických foriem činnosti** za využitia jej vlastných síl a prostriedkov. Možno konštatovať, že služba poriadkovej polície je jednou z najdôležitejších a nosných policajných služieb⁴. A práve táto služba prispieva v potrebnom rozsahu na vytváranie podmienok pre činnosť ostatných policajných služieb, čo platí i vo vzťahu k miestu policajne relevantnej udalosti (miestu činu).⁵

Služba poriadkovej polície predstavuje výkonný a vnútorne štruktúrovaný aparát najpočetnejšej z policajných služieb. Ide o službu zameranú na riešenie širokospektrálnej problematiky vyplývajúcej z univerzálnosti pôsobnosti Policajného zboru v systéme bezpečnostných orgánov pôsobiacich v Slovenskej republike pri ochrane verejného poriadku a eliminácii protiprávnej a inej nežiaducej činnosti, ktorá má za následok vznik konkrétnej policajne relevantnej udalosti vzťahujúcej sa i k miestu a času jej vzniku.

Obsahová náplň výkonu policajnej verejno-poriadkovej činnosti realizovanej službou poriadkovej polície v sebe zahŕňa rozsiahle spektrum problémov a cieľových oblastí, medzi ktoré spadá i realizácia úkonov a opatrení vzťahujúcich sa k miestu vzniku policajne relevantnej udalosti.

Policajná verejno-poriadková činnosť, prostredníctvom ktorej vykonáva služba poriadkovej polície služobnú činnosť, predstavuje systém krokov, operácií a techník vykonávaných v zmysle zákona a interných predpisov, smerujúcich navonok do prostredia s cieľom eliminovať reálne, či predpokladané negatívne javy ohrozujúce želanú úroveň stavu verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti v spoločnosti. Tento cieľavedomý, zámerný a koordinovaný spôsob postupu subjektov pôsobiacich v rámci organizačnej štruktúry služby poriadkovej polície pri plnení vytýčených cieľov⁶ v oblasti výkonnej ochrany verejného poriadku v sebe zahŕňa náležitosti (determinanty) určujúce charakter reakcie na tieto negatívne javy, prostredníctvom ktorej tieto včas a efektívne eliminuje či minimalizuje negatívne dôsledky jej vzniku. Úspešnosť tohto konania je teda podmienená včasnou, operatívnou a adekvátnou reakciou kompetentných subjektov a ich spôsobilosťou, odzrkadľujúcou sa v schopnosti účelne a efektívne konať z pohľadu organizácie a taktiky

⁴ Výskum č. 130 Meteňko Jozef, Metódy výskumu a vývoja policajných činností s.2

⁵ CHMELA, Z. Management výkonných organizačných článků. s. 7.

⁶ ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. s. 35

následne realizovaných činností. Bez adekvátnej reakcie z pohľadu organizácie a taktiky následných činností nie je možné dosiahnuť požadovanú úroveň kvality verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti v spoločnosti. Forma, ktorou policajné poriadkové orgány navonok pôsobia pri výkone policajnej verejno-poriadkovej činnosti na mieste policajne relevantnej udalosti môže rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh a celkový výsledok pri eliminácii vzniku možných škôd, ako i procesu objasňovania udalosti a zistenia páchatel'a predmetnej udalosti.

Organizačno-taktické formy činnosti obvodných oddelení služby poriadkovej polície, prostredníctvom ktorých najčastejšie **primárne pôsobí služba poriadkovej polície na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu)** alebo prostredníctvom činnosti ktorej bezprostredne ovplyvňuje dianie na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu) možno kategorizovať nasledovne:

- **stála služba,**
- **hliadková služba,**
- **obchôdzková služba.**

Stála služba

Stála služba je základnou organizačno-taktickou formou činnosti služby poriadkovej polície, ktorá sa vykonáva nepretržite v plánovaných zmenách operačného dňa, väčšinou v 12 alebo 24 hodinových zmenách, ktoré korešpondujú so zmenami na okresných či krajských operačných strediskách. Výkon stálej služby musí byť zabezpečený **nepretržite**.⁷

Stálu službu na obvodnom oddelení Policajného zboru vykonáva najčastejšie uniformovaný policajt zaradený na funkciu **referent stála služba**. Pri plnení jednotlivých úloh stálej služby sú využívané technické prostriedky určené na výkon stálej služby, medzi ktoré patria telefonické a rádiové prostriedky, rádiidispečerské zariadenia, záznamová technika, atď.

Počas výkonu stálej služby plní policajt v nadväznosti na výkon služobnej činnosti, či ovplyvňovanie diania na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti nasledujúce úlohy:

- prijíma ústne, telefonické, telegrafické a telefaxové oznámenia obsahujúce policajne relevantné informácie a vykonáva následné opatrenia, o čom vedie záznam v knihe fonogramov a hlásení, protokole udalostí a podľa potreby i v knihe inštrukcií,
- prijíma oznámenia o vzniku policajne relevantných udalostí,
- vysielá v neprítomnosti príslušného funkcionára príslušníkov vykonávajúcich hliadkovú a obchôdzkovú službu na miesto vzniku policajne relevantnej udalosti (miesto činu), pričom týchto náležite inštruuje o situácii na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti (mieste činu), zabezpečuje koordináciu jednotlivých činností vzhľadom na rozsah jemu zverených kompetencií, ako i preberá po ukončení ich činnosti na mieste hlásenia o vykonaných úkonoch a dosiahnutých výsledkoch,
- plní pokyny operačného strediska, ktoré zväčša predstavuje nadriadený koordinačný orgán usmerňujúci dianie na mieste policajne relevantnej udalosti,
- vykonáva hlásnu službu o vzniku policajne relevantnej udalosti v stanovenom rozsahu a čase, smerom k určeným adresátom,
- plní úlohy na úseku ochrany objektov, ak je na obvodnom oddelení nainštalovaný pult centralizovanej ochrany.

Pomôcky určené pre výkon stálej služby určené k evidovaniu údajov o vzniknutých a zabezpečovaných policajne relevantných udalostiach:

⁷ Nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru

Kniha fonogramov a hlásení

Jej účelom je trvalé a v časovom slede nadväzujúce zaznamenávanie telefonických, faxových, služobných, ako i osobných oznámení verejnosti. Zápisy v knihe fonogramov a hlásení obsahujú zväčša údaje o oznamovaných, zistených, preverovaných, hlásených skutočnostiach, ako i opatreniach a krokoch, ktoré boli následne zo strany polície vykonané. Zápisy uvedené v knihe fonogramov a hlásení slúžia ako podklad pre vyplnenie knihy inštrukcií, protokolu udalostí, doplnenie pátracích pomôcok a usmernení potrebných pre ďalšiu služobnú činnosť.

Protokol udalostí

Protokol udalostí vedie stála služba. Jeho obsahom sú písomne zaznamenané udalosti ako zistené a oznámené prípady trestnej činnosti a iných udalostí, vrátane vykonaných opatrení a odkazu na číslo registratúrneho denníka, denníka priestupkových spisov a denníka vyšetrovacích spisov.

Ďalej sa do protokolu udalostí zapisujú prípady predvedenia, zaistenia, zadržania alebo zatknutia osôb, ako i osôb, ktoré boli priamo predvedené na súd či iný štátny orgán na základe písomného dožiadania týchto orgánov. Tieto údaje sa zapisujú do protokolu udalostí červenou farbou. Do protokolu udalostí sa ďalej uvádza odovzdanie a prevzatie stálej služby a materiálu súvisiaceho s prijatými udalosťami.

V súčasnosti je spracovávaný výlučne elektronicky v systéme SAP portál

Výkon stálej služby je dôležitý nielen pre zabezpečenie riadneho chodu Obvodného oddelenia, ale jeho význam zvyrazňuje široká škála okruhov činností, v ktorých sa realizuje. Policajti vykonávajúci stálu službu plní dôležitú úlohu pri koordinácii výkonu ostatných organizačno-taktických foriem činnosti príslušníkov, ktorých prvotne inštruuje, vysiela ich do výkonu služby na realizáciu služobných zákrokov, ***na miesta policajne relevantnej udalosti***, v prípade potreby koordinuje ich činnosť, zabezpečuje lustrácie v evidenciách a v závere výkonu služby sumarizuje výsledky dosiahnuté hliadkami. Taktiež plní úlohu v oblasti realizácie informačného toku formou realizácie hlásnej služby smerom ku určeným okresným či krajským operačným strediskám.

Najdôležitejšia úloha stálej služby spočíva v procese prijímania, evidovania a zaznamenávania oznámení verejnosti týkajúcich sa policajne relevantných udalostí, či v bežnom poskytovaní rady, či pomoci osobám o túto žiadajúcim. Občan, ktorý sa stal obeťou akéhokoľvek protiprávneho konania a chce osobne oznámiť túto udalosť na útvare Policajného zboru sa dostaví na podanie oznámenie zväčša práve na stálu službu Obvodného oddelenia. Čiže prvotný kontakt medzi políciou a verejnosťou priamo na útvare Policajného zboru sprostredkovávajú práve policajti pracujúci na stálych službách Obvodných oddelení. A práve na základe tohto prvotného kontaktu si poškodený, či žiadajúci o pomoc následne vytvára pozitívny, či negatívny obraz o akcieschopnosti, odbornej erudovanosti a právnej spôsobilosti Policajného zboru adekvátnym spôsobom zakročiť a konať v záujme ochrany jeho práv.

Dôležitým prvkom pri prijímaní oznámení sú komunikačné schopnosti policajta prijímajúceho osobné oznámenie na útvare, nakoľko neprofesionálne, netaktné, neempatické správanie pri prijímaní oznámenia môže u oznamovateľa vyvolať nedôveru v policajta a v konečnom dôsledku i v Policajný zbor ako celku, čoho dôsledkom môže byť sťaženie alebo dokonca ***zmarenie procesu objasnenia policajne relevantnej udalosti***. Osoba na základe nadobudnutého negatívneho dojmu stratí dôveru, neposkytuje úplné informácie, informácie v požadovanej kvalite, či informácie citlivého charakteru, týkajúce sa súkromia, či

intímneho života, súvisiace s objasňovanou udalosťou. Ďalej je dôležité vytvoriť pozitívny dojem u seniorov, mladistvých, maloletých, či osôb evidentne príliš citlivých, ktorých uzatvorenie sa by mohlo vážne narušiť následný včasný priebeh dokumentovania miesta policajne relevantnej udalosti (miesta činu) a následného **objasňovania policajne relevantnej udalosti**.

Pozitívnu rolu v tomto prípade zohráva i samotné prostredie, v ktorom sa predmetný dialóg medzi stálou službou a oznamovateľom odohráva. Väčšina priestorov, v ktorých sú vykonávané stále služby totiž v súčasnej dobe nespĺňa ani základnú požadovanú úroveň. Rovnako dôležitý je i spôsob komunikácie policajta vykonávajúceho stálu službu s oznamovateľom, ktorý oznamuje vznik policajne relevantnej udalosti telefonicky, veľa krát i anonymne, pretože až do chvíle, kedy sa nepreukáže opak, musíme brať každé jedno oznámenie ako pravdivé a preveriť ho. Mnohokrát sú prvotné informácie od takéhoto oznamovateľa jediným zdrojom poznatkov pre policajtov, ktorý musia na ich základe následne rozhodnúť o forme a metóde ďalšieho postupu, či o výbere a následnom použití donucovacích prostriedkov, či vlastnej ochrane pred útočníkom pri výkone služobného zákroku na **mieste policajne relevantnej udalosti**. Podcenenie spôsobu a formy prijatia informácií, či neúplné a nedôsledné následné informovanie a inštruovanie zakročujúcich policajtov o faktoch a poznatkoch získaných z obsahu oznámenia viažuceho sa ku policajne relevantnej udalosti môže mať za následok zmarenie objasňovania predmetnej udalosti ako i iné negatívne následky viažuce sa k realizátorom predmetných činností na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu).

Hliadková služba

Hliadkovou službou sa rozumie služobná činnosť hliadky Policajného zboru vykonávaná za účelom zabezpečenia ochrany verejného poriadku a plnenia ďalších bezpečnostných úloh. Výkon hliadkovej služby sa plánuje podľa stavu a vývoja bezpečnostnej situácie. Hliadkovú službu na obvodnom oddelení vykonáva spravidla **referent**.

Hliadkou rozumieme policajta alebo niekoľko policajtov zväčša v služobnej rovnošate (za istých okolností, ak tak rozhodne príslušný funkcionár, i v civilnom odevu). Hliadka vykonáva svoju činnosť v určenom **úseku hliadky**. Mimo určeného úseku hliadky môže vykonávať určenú činnosť, ak jej k tomu dá pokyn príslušný funkcionár. Určený úsek hliadky opustiť či nedostaviť sa v stanovenom čase na určený kontrolný bod môže hliadka len v prípade, že si to vyžaduje úspešné dokončenie služobného zákroku alebo opatrenia, ktoré nemôže byť zabezpečené inak (patrí sem napr. prenasledovanie páchatel'a trestnej činnosti, poskytnutie pomoci zraneným osobám, náhla nevoľnosť člena hliadky, **zabezpečovanie miesta vzniku policajne relevantnej udalosti (miesta činu)** alebo ak na to dá pokyn príslušný funkcionár. O opustení určeného úseku hliadky či o prípadnej neúčasti na kontrolnom bode hliadka bezodkladne informuje so zdôvodnením stálu službu alebo operačné stredisko.

Hliadka vykonáva hliadkovú službu pešo, na služobnom motorovom vozidle alebo služobným plavidlom, pričom pomer medzi jazdou a peším hliadkovaním určí riaditeľ základného útvaru. Pri jazde v úseku hliadky je potrebné dbať, aby rýchlosť služobného vozidla umožňovala členom hliadky vizuálne sledovať bezpečnostnú situáciu v určenom úseku hliadky. Hliadka musí byť počas výkonu hliadkovej služby v neustálom rádiovom spojení so stálou službou a operačným strediskom.

Hliadka pred nástupom do výkonu hliadkovej služby absolvuje na útvare **inštruktáž**, ktorú vykoná príslušný funkcionár či v jeho neprítomnosti stála služba. Účelom inštruktáže je oboznámiť hliadku s bezpečnostnou situáciou, pátraním po osobách a veciach, doplnenie pátracích pomôcok, uloženie konkrétnych úloh, ktoré má hliadka v priebehu výkonu služby plniť, ďalšie pokyny a usmernenia, kontrola výstroje a výzbroje či úpravy zovňajšku, určenie

úseku hliadky, kde bude vykonávať stanovenú činnosť a plniť jednotlivé úlohy, stanoviť kontrolné body, volací znak, čas a miesto odpočinku, služobné vozidlo či plavidlo, ktoré bude hliadka používať.⁸

Policajti velení do hliadkovej služby používajú pri jej výkone záznam o výkone služby časť B. Hliadková kniha je základná administratívna pomôcka policajta vykonávajúceho hliadkovú službu alebo obchôdzkovú službu. Vypisuje sa ihneď po nástupe do výkonu služby pri inštruktáži a priebežne sa dopĺňa počas výkonu služby. Zapisujú sa do nej i údaje súvisiace s činnosťou policajta na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu).

Karta úseku sa spracováva pre každý úsek hliadkovej služby. Jej obsahom sú údaje charakterizujúce a vymedzujúce úsek, dôležité objekty a miesta, ktorým je potrebné počas výkonu hliadkovej služby venovať zvýšenú pozornosť, rozpis základných povinností, kontrolné body. Súčasťou karty úseku je aj mapa, prípadne plánik či schéma úseku. Pred ukončením výkonu služby spracuje policajt velený do hliadkovej služby **záznam zo služby**. Obsahom záznamu zo služby je sumár výsledkov dosiahnutých počas výkonu služby a splnenie stanovených úloh.

Obchôdzková služba

Obchôdzkovú službu vykonáva na Obvodnom oddelení Policajného zboru primárne **referent s územnou a objektovou zodpovednosťou**. Obchôdzková služba sa vykonáva v pridelennej (zverenej) **územnej časti obvodu**. Za pridelenú územnú časť obvodu má policajt, ktorému táto bola zverená (pridelená), **územnú a objektovú zodpovednosť**.⁹

Ďalším dôležitým prvkom charakterizujúcim obchôdzkovú službu je **miestna a osobná znalosť**. Výkon obchôdzkovej služby sa plánuje podľa stavu a vývoja bezpečnostnej situácie. Policajt vykonávajúci obchôdzkovú službu nastupuje výkon služby spravidla na útvare Obvodného oddelenia. Môže však nastúpiť výkon obchôdzkovej služby i priamo v územnej časti obvodu. Formu spôsobu komunikácie pri nástupe do územnej časti obvodu i jeho ukončenie, vykonanie inštruktáže pred nástupom určí riaditeľ. Obsahom inštruktáže je i stanovenie kontrolných bodov a ďalších náležitostí podobne, ako je tomu i pri hliadkovej službe.

Obchôdzkovú službu vykonáva policajt do nej velený v služobnej rovnošate. Na základe rozhodnutia príslušného funkcionára môže byť obchôdzková služba vykonávaná i v civilnom odeve. Obchôdzková služba môže byť vykonávaná pešo i na služobnom motorovom vozidle.

Nosnou administratívnou pomôckou určenou pre výkon obchôdzkovej služby je **karta územnej časti obvodu**¹⁰. Túto vedú a aktualizujú určení policajti, ktorým je zverená príslušná územná časť obvodu. Obsahom karty územnej časti obvodu je číslo územnej časti obvodu, zoznam ulíc, obcí a osád, prehľad adries orgánov štátnej správy, súdov, prokuratúry, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, iných dôležitých objektov a miest, napríklad objekty osobitnej dôležitosti, banky, peňažné inštitúcie, čerpacie stanice, ústavy na výkon trestu, detekčné ústavy zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia, regionálne kancelárie, adresy dobrovoľných strážcov poriadku, prípadne ďalšie dôležité údaje a kontakty viažuce sa na miesta, osoby významné pre činnosť referenta s územnou a objektovou zodpovednosťou. Súčasťou karty územnej časti obvodu býva i mapa alebo plánik územnej časti obvodu ako

⁸ Čl. 14 Nariadenia prezidenta Policajného zboru č. 18/2011 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru

⁹ Nariadenie prezidenta Policajného zboru č.80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru v znení neskorších predpisov

¹⁰ **Poznámka autora** : v súčasnej dobe je spracovávaná výlučne elektronicky

i ústrižky označujúce zaevidované neobjasnené udalosti viažuce sa k príslušnej územnej časti obvodu.

Ďalšou administratívnou pomôckou, podobne ako to je aj u hliadkovej služby, je ***hliadková kniha***. Po ukončení obchôdzkovej služby spíše policajt úradný záznam.

Obchôdzkovú službu možno považovať za ***najdôležitejšiu organizačno-taktickú formu činnosti*** vôbec vzhľadom na jej význam pri získavaní policajne relevantných informácií z vonkajšieho prostredia, ako i z hľadiska vytvárania pozitívnej verejnej mienky a prehlbovania dôveryhodnosti k Policajnému zboru. Policajt, ktorý dokáže nadviazať pozitívny kontakt s prostredím, v ktorom vykonáva obchôdzkovú službu, si dokáže vybudovať také vzťahy a zázemie, ktoré mu zaručia následné efektívne plnenie stanovených úloh. Je dôležité pôsobiť profesionálne, no pritom ľudsky, smerom k obyvateľom tých častí obcí a miest, kde vykonáva svoju pôsobnosť.

Ľudia žijúci v územnej časti obvodu by mali poznať svojho referenta s územnou a objektovou zodpovednosťou, aby sa na neho mohli v prípade núdze s dôverou obrátiť o radu a pomoc a referent s územnou a objektovou zodpovednosťou by im mal byť vždy pripravený podať pomocnú ruku. Je veľmi dôležité, aby sa referent s územnou a objektovou zodpovednosťou zúčastňoval na udalostiach dôležitých pre obec či územnú časť obce, kde pôsobí. Neustály kontakt s osadenstvom obce a preukázanie profesionálnej spôsobilosti v nadväznosti na plnenie si služobných povinností pri výkone služobnej činnosti či vykonávaní služobných zákrokov vytvára základný predpoklad pre opätovné vytváranie pozitívneho obrazu verejnosti o činnosti Policajného zboru ako celku. V prípade, že si policajt pôsobiaci na funkcii referenta z územnou a objektovou zodpovednosťou dokáže získať na svoju stranu ľudí vo svojom obvode, vytvára tak významný predpoklad pre úspešné fungovanie následných súčinnostných vzťahov napríklad so službou kriminálnej či cudzineckej polície pri eliminácii či objasňovaní policajne relevantných udalostí súvisiacich so zvereným teritóriom. Podnietiť u občanov záujem o spoluprácu v boji s protiprávnou činnosťou si vyžaduje získanie ich dôvery a túto svojim následným pôsobením naďalej prehlbovať.

Špecifiká hliadkovej, obchôdzkovej služby vzťahujúce sa ku miestu vzniku policajne relevantnej udalosti (miestu činu).

Hliadková a obchôdzková služba má isté špecifiká, ktoré ovplyvňujú formu, obsah i rozsah jej realizácie. Prvotným a nosným špecifikom príznačným najmä pre realizáciu obchôdzkovej služby je už spomínaná miestna a osobná znalosť ***Dokonala miestna a osobná znalosť je pre účelný a efektívny postup na mieste policajne relevantnej udalosti a následný proces jej objasňovania nevyhnutná***. Ich význam spočíva v poznatkovej základni, ktorá tvorí informačnú databázu, na základe ktorej dokáže príslušný referent s územnou a objektovou zodpovednosťou vyhodnotiť možnosti svojho následného konania, smerujúceho k odstráneniu negatívnych dôsledkov pôsobenia potencionálnych či reálne konajúcich páchatel'ov policajne relevantných udalostí a ich protiprávne konanie predpokladať a následne prípadne i eliminovať. Bezprostredne tak s ňou súvisí celková efektívnosť realizácie krokov smerujúcich k ochrane verejného poriadku a bojom s protiprávnou činnosťou. Získanie dokonalej miestnej a osobnej znalosti je proces dlhodobý a súvisí s dobou pôsobenia určeného policajta v teritóriu územnej časti obvodu, jeho prístupom k výkonu svojej funkcie, morálnymi, osobnostnými charakteristikami a v neposlednom rade i v schopnosti komunikovať s okolím, v nadväzovaní kontaktov a získavaním si dôvery obyvateľ'ov žijúcich v územnej časti jemu prideleného obvodu.

Miestnou znalosťou rozumieme dokonalú znalosť všetkých miest a objektov v pridelennej územnej časti obvodu, ktoré sú svojim významom a charakterom dôležité pre činnosť referentov s územnou a objektovou zodpovednosťou pri ochrane verejného poriadku

v boji s protiprávnou činnosťou ako i pri eliminácii vzniku policajne relevantných udalostí. Pri miestnej znalosti ide o dôkladné poznanie:

- hraníc pridelenej územnej časti obvodu a hraníc celého územného obvodu obvodného oddelenia, kde je policajt zaradený,
- miest, kde dochádza k častému narušovaniu požadovanej úrovne verejného poriadku a k páchaniu protiprávnej činnosti,
- miest a objektov, kde dochádza k sústreďovaniu osôb trestaných pre páchanie protiprávnej činnosti alebo osôb dopúšťajúcich sa protiprávnej činnosti (pohostinstvá a výčapy, rôzne úkryty ako napr. jaskyne, štôlne, parky, lomy, zrúcaniny, opustené neobývané a nevyužívané budovy fabrík, skladov, kotolní a pod.),
- miesta, kde dochádza ku nelegálnemu obchodu s kontrabandom, najmä tržníc, burzových a predajných miest či už oficiálne ho či neoficiálneho charakteru,
- znalosť dislokácie inštitúcií a organizácií, ktorých činnosť je dôležitá pre bezpečnosť a stabilitu v územnej časti obvodu (napríklad hasičské stanice, lekárska pohotovosť, havarijné a opravárenské služby, úrady štátnej správy či samosprávy),
- miesta, ktoré sú vo zvýšenej miere viktímne (čerpacie stanice, záložne, banky, večierky, pošty, herne, zlatníctva),
- miesta, ktorých charakter ich predurčuje na zvýšenú ochranu z dôvodu zaistenia bezpečnosti obyvateľstva (napr. zdroje pitnej vody, plynové a elektrické rozvádzacie stanice, jadrové elektrárne, podniky vyrábajúce produkty farmaceutického charakteru či laboratória ktoré s nimi pracujú, podniky vyrábajúce či pracujúce s nebezpečnými chemickými látkami, látky rizikového charakteru a pod.).

Osobnou znalosťou rozumieme dôkladnú znalosť osôb bývajúcich alebo majúcich iný vzťah k pridelenej územnej časti obvodu, ktoré sú z hľadiska výkonu svojej funkcie či zamestnania alebo svojej doterajšej či predchádzajúcej činnosti dôležité pre plnenie úloh referentov s územnou a objektovou zodpovednosťou pri ochrane verejného poriadku a predchádzaní a odhaľovaní protiprávnej činnosti spadajúcej do pôsobnosti obvodného oddelenia.

Ide najmä o znalosť nasledovných osôb:

- osoby dôležité pre činnosť referentov s územnou a objektovou zodpovednosťou z hľadiska ich doterajšej protiprávnej činnosti. Dôležité je ovládať identifikačné údaje, prezývky, špecifické individuálne telesné znaky, tetovania, špecifické znaky ich protiprávneho pôsobenia úroveň a spôsob života, styky, kontakty, správanie, prípadné pracovné zaradenie, (ide o osoby viac krát súdne trestané, recidivistov, osoby navádzajúce na trestnú činnosť, osoby vyrábajúce či zadovažujúce nástroje či prostriedky na spáchanie protiprávnej činnosti, díleri omamných a psychotropných látok, pouličné gangy, osoby so sklonom k mravnostnej trestnej činnosti a pod.),
- osoby, ktoré sú ochotné spolupracovať s Policajným zborom, poskytujú informácie o pripravovanej protiprávnej činnosti, informácie o pripravovanom narušení verejného poriadku, chuligánstva súvisiaceho so športovými podujatiami,
- osoby, ktoré z titulu svojej funkcie alebo zamestnania sú povinné spolupracovať s políciou, poprípade ohlasovať protiprávnú činnosť či narušenie verejného poriadku,
- osoby, ktorých poznatková základňa zaručuje úspešnú a efektívnu realizáciu policajnej verejno-poriadkovej činnosti, starosta, poslanci obecných či mestských zastupiteľstiev, pracovníci pohostinstiev a herní, poštovní doručovatelia, duchovní, pracovníci čerpacích staníc, domoví dôverníci, všímaví seniori dlhodobo žijúci v záujmových lokalitách,

- osoby, ktoré sú vo zvýšenej miere viktímne (môžu sa stať pre svoju dôverčivosť či nízky stupeň inteligencie, duševnú nevyzretosť, finančnú tieseň ľahkou obeťou protiprávneho konania či môžu byť na spáchanie takéhoto konania zneužitú).

Informácie, ktorými disponuje policajt s dokonalou miestnou a osobnou znalosťou, môžu vo veľmi výraznej miere priamo na **mieste činu (mieste vzniku policajne relevantnej udalosti)** uľahčiť následný proces operatívno-pátracích činností a tým i samotný proces objasňovania policajne relevantnej udalosti.

Ako ďalší príklad možno uviesť vykonávanie tzv. **postriežky**, ktorá sa vykonáva na základe nadobudnutých relevantných informácií svedčiacich o skutočnosti možného vzniku **protiprávnej udalosti smerujúcej ku konkrétnemu objektu (miestu), ktoré sa má stať miestom činu vzniku policajne relevantnej udalosti**. Táto špecifická podoba výkonu istej kumulovanej podoby strážnej a hliadkovej či obchôdzkovej služby sa vykonáva na základe rozhodnutia kompetentného funkcionára základného útvaru skryte, či polo skryte v civilnom odeve s využitím možnosti utajenia vzhľadom na špecifiká, ktoré poskytuje okolie (terénne nerovnosti, prírodné útvary, okolité objekty), ako i využitie rôznych technických prostriedkov (ďalekohľad, termovízia, noktovízory), ktorými by mali byť policajti vykonávajúci túto činnosť vybavení s cieľom eliminácie predpokladaného bezprostredne hroziaceho vzniku policajne relevantnej udalosti a predísť tak možnému vzniku škôd.

Dôležitým špecifikom činnosti hliadkovej a obchôdzkovej služby je fakt, že **jej príslušníci bývajú v drvivej väčšine prípadov prvou zložkou Policajného zboru, ktorá prichádza na miesto policajne relevantnej udalosti** a osoba, ktorá sa stala obeťou páchatel'a protiprávneho konania sa prvotne stretá, **nadväzuje kontakt práve s policajtom vykonávajúcim hliadkovú či obchôdzkovú službu**. Je preto nesmierne dôležité, akým spôsobom dokáže policajt vyhodnotiť vzniknutú situáciu na mieste policajne relevantnej udalosti a následne adekvátnym spôsobom konať tak, aby vytvoril čo najlepšiu východiskovú pozíciu pre vykonanie následných operatívnych či procesných úkonov.

V sumáre možno konštatovať, že **služba poriadkovej polície** prostredníctvom svojich organizačno-taktických foriem činnosti a to stálej služby, hliadkovej služby a obchôdzkovej služby **plní dôležitú úlohu** ako jedna z nosných služieb podieľajúcich sa na pôsobení **v súvislosti s miestom policajne relevantnej udalosti (miestom činu)**. **Jej obsahom je nielen vykonanie služobného zákroku na mieste policajne relevantnej udalosti**, ale i množstvo následných činností viažucich sa k osobitným druhom policajných činností ako napríklad:

- **poskytnutie prvej pomoci** zraneným osobám na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu),
- **zaistenie miesta policajne relevantnej udalosti** (miesta činu) pre účely trestného či priestupkového konania (ohradenie miesta páskou),
- **zabránenie znehodnotenia** upotrebitelných **stôp** nachádzajúcich sa na mieste činu,
- **zabránenie odchodu osôb z miesta policajne relevantnej udalosti** (miesta činu), ktoré by svojim svedectvom mohli napomôcť k objasneniu udalosti,
- **zabránenie príchodu nepovoláných osôb na miesto** policajne relevantnej udalosti, ktoré by svojim konaním mohli cielene či z nebanlivosti znehodnotiť stopy, sťažiť objasňovanie a pod.,
- **zabezpečenie svedkov** schopných zreprodukovať policajne relevantné informácie umožňujúce objasnenie policajne relevantnej udalosti,
- **odklon dopravy** z miesta či okolia miesta policajne relevantnej udalosti (miesta činu),
- **zamedzenie vzniku ďalších majetkových škôd**, ktoré by mohli vzniknúť v dôsledku protiprávnej činnosti páchatel'a,
- **informovanie stálej služby**, resp. operačného strediska o nadobudnutých poznatkoch a vývoji situácie na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti (mieste činu)

z dôvodu prípadného nasadenia väčšieho množstva či druhu síl a prostriedkov, resp. informácie dôležité pre výkon činnosti iných služieb a zložiek, činnosť ktorých bude nevyhnutná na mieste policajne relevantnej udalosti (mieste činu),

- **koordinácia činností** prebiehajúcich **na mieste** policajne relevantnej udalosti (mieste činu), ak si to situácia vyžaduje,
- **spolupráca s ostatnými zložkami** integrovaného záchranného systému,
- **zhromažďovanie policajne relevantných informácií** viažucich sa k policajne relevantnej udalosti či k miestu policajne relevantnej udalosti (miestu činu),
- **súčinnosť s ostatnými službami** Policajného zboru na mieste činu,
- **spolupráca s ostatnými zložkami** podieľajúcimi sa na plnení úloh na mieste policajne relevantnej udalosti.

Je zrejmé, že z časového hľadiska až **sekundárne (druhotne) po vykonaní uvedených úkonov prichádzajú na miesto policajne relevantnej udalosti príslušníci vykonávajúci zdokumentovanie predmetnej policajne relevantnej udalosti (poverený policajti)** vykonávajúci tzv. skrátené vyšetrovanie, ktorí pokračujú vo vykonávaní následných sekundárnych procesných úkonov smerujúcich k objasneniu policajne relevantnej udalosti.

Trestno-procesná činnosť povereného príslušníka pri vzniku policajne relevantnej udalosti (mieste činu)

Prijatie oznámenia

Postup pred začatím trestného stíhania sa začína podaním oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, to znamená, že sa podáva trestné oznámenie.

Trestné oznámenie sa podáva prokurátorovi alebo policajtovi. Vychádzajúc z ustanovenia § 10 ods. 8 Trestného poriadku sa policajtom rozumie:

- vyšetrovateľ Policajného zboru,
- vyšetrovateľ Policajného zboru zaradený na Úrade inšpekčnej služby, ak ide o trestné činy príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov a nejde o trestné činy uvedené v písmene c); to platí, aj ak ide o trestné činy colníkov a nejde o trestné činy uvedené v písmene c) predmetného paragrafového znenia Trestného poriadku,
- vyšetrovateľ finančnej správy, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov alebo daňových predpisov v oblasti dane z pridanej hodnoty pri dovoze a spotrebných daní,¹¹
- **poverený príslušník Policajného zboru¹²,**
- poverený príslušník vojenskej polície v konaní o trestných činoch príslušníkov ozbrojených síl,
- poverený príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže, v konaní o trestných činoch osôb vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe,

¹¹ Novela zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku

¹² KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 198

- poverený pracovník finančnej správy, ak ide o trestné činy spáchané v súvislosti s porušením colných predpisov alebo daňových predpisov v oblasti dane z pridanej hodnoty pri dovoze a spotrebných daní,¹³
- veliteľ námornej lode, v konaní o trestných činoch spáchaných na tejto lodi.

Povereným príslušníkom, v podmienkach Policajného zboru, je policajt, ktorý bol ustanovený do funkcie **referent špecialista - poverený policajt, ak je počet poverených policajtov vyšší ako 14, starší referent poverený policajt**, alebo policajt, ktorý bol určený na vykonávanie činnosti v skrátenom vyšetrovaní písomným rozkazom nadriadeného s ustanovovacou pôsobnosťou.

Ak prokurátor alebo policajt po prijatí oznámenia zistí, že je potrebné ho doplniť, doplnenie vykoná výsluchom oznamovateľa alebo vyžiadaním písomných dokladov tak, aby mohol rozhodnúť podľa § 197 alebo § 199 v lehote do 30 dní od prijatia trestného oznámenia.

Policajný orgán prijíma oznámenia o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, pričom poučuje oznamovateľa o jeho právach a najmä o zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov a o práve žiadať prokurátora, aby preskúmal jeho postup.

Policajný orgán prijíma oznámenie ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom alebo ďalekopisom. Pri oznámení urobenom telegraficky, telefaxom alebo ďalekopisom policajný orgán zabezpečuje, aby bolo potvrdené písomne alebo ústne do zápisnice, ktorá obsahuje:

- označenie útvaru Policajného zboru,
- meno, priezvisko, dátum narodenia, trvalé bydlisko alebo prechodné bydlisko oznamovateľa,
- poučenie oznamovateľa o jeho právach a povinnostiach,
- podrobné opísanie skutočností nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin so zameraním najmä na:
 - ✓ čas spáchania trestného činu,
 - ✓ miesto spáchania trestného činu,
 - ✓ osobu páchatel'a, spolupáchatel'a alebo účastníka trestného činu s uvedením prípadného osobného pomeru oznamovateľa k páchatel'ovi,
 - ✓ spôsob spáchania trestného činu,
 - ✓ následok trestného činu s prípadným podrobným popísaním poškodených alebo odcudzených vecí a uvedením výšky škody spôsobenej trestným činom,
 - ✓ svedkov spáchania trestného činu,
 - ✓ iné dôkazy potrebné na riadne objasnenie trestného činu.
- návrhy, vyjadrenia a námietky oznamovateľa proti obsahu zápisnice,
- podpisovú doložku a podpis oznamovateľa,
- podpisovú doložku a podpis osoby pribratej k úkonu, ak táto bola pribratá,
- podpisovú doložku a podpis policajného orgánu.

¹³ Novela zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku

Každú stranu zápisnice dá policajný orgán prečítať a podpísať oznamovateľovi a v prípade ak bola na spísanie zápisnice pribratá osoba, tak aj tejto osobe pribratej k úkonu. Ak oznamovateľ alebo osoba pribratá k úkonu zápisnicu odmietne podpísať, policajný orgán uvedenú skutočnosť uvedie v zápisnici s poznamenaním dôvodu odmietnutia. Ak k spisovaniu zápisnice nie je možné pribrať osobu, policajný orgán to uvedie v zápisnici.

Ak oznamovateľ nevie čítať alebo písať, zápisnicu mu prečíta policajný orgán. Skutočnosť, že oznamovateľ nevie čítať alebo písať, policajný orgán vyznačí v zápisnici, ktorú podpíše a na potvrdenie súhlasu oznamovateľa s prečítanou zápisnicou vyzve najmenej dve osoby potvrdiť súhlas oznamovateľa podpisom v jej závere.

Ak o to oznamovateľa požiada, policajný orgán mu o oznámení vydá písomné potvrdenie. V prípade, že policajný orgán písomné potvrdenie o oznámení nevydá, uvedenú skutočnosť uvedie v zápisnici.

Ak je oznamovateľ zároveň aj poškodeným alebo jeho splnomocnencom policajný orgán prijme oznámenie, pričom v zápisnici navyše uvedie vyjadrenie, či poškodený:

- súhlasí s trestným stíhaním,
- žiada, aby súd rozhodol v trestnom konaní o jeho nároku na náhradu škody,
- urobí návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie,
- súhlasí so schválením zmieru a zastavením trestného stíhania, ak obvinený v priebehu trestného konania vyhlási, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný a nie sú odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho vyhlásenie bolo vykonané slobodne, vážne, zrozumiteľne a určito a nahradí škodu, pokiaľ bola činom spôsobená, alebo urobí iné opatrenia na náhradu škody alebo inak odstráni ujmu vzniknutú trestným činom.
- či sa vzdáva práva preštudovať vyšetrovací spis.

V prípade, že poškodený nemôže vykonať svoje práva a je nebezpečenstvo z omeškania alebo je poškodený pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená a jeho zákonný zástupca nemôže vykonať svoje práva a je nebezpečenstvo z omeškania, policajný orgán po začatí skráteného vyšetrovania požiada prokurátora o ustanovenie opatrovníka.

Ak je policajnému orgánu podané oznámenie, pričom nie je vecne alebo miestne príslušný konať, takéto oznámenie prijme a:

- vyrozumie oznamovateľa o skutočnosti, že jeho oznámenie bude postúpené vecne a mieste príslušnému útvaru,
- ak to vyplýva z oznámenia vykoná neodkladné a neopakovateľné úkony,
- postúpi takéto oznámenie vecne a mieste príslušnému útvaru o čom písomne vyrozumie oznamovateľa.

Prokurátor po prijatí trestného oznámenia môže postupovať podľa § 197 ods. 1, 2 alebo odovzdať trestné oznámenie policajtovi. O tom bez meškania musí písomne upovedomiť oznamovateľa a poškodeného.

Poškodený trestným činom, ktorý bol spáchaný v inom členskom štáte Európskej únie ako v tom, kde má bydlisko, je oprávnený podať trestné oznámenie

príslušnému orgánu štátu, kde má bydlisko, ak to nemohol urobiť alebo nechcel urobiť v štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný.

- Prokurátor alebo prostredníctvom prokurátora policajt, ktorému bolo takéto trestné oznámenie doručené a nie je príslušný vo veci konať, bez meškania toto postúpi príslušnému orgánu toho členského štátu Európskej únie, na území ktorého bol trestný čin spáchaný.
- Trestné oznámenie sa posudzuje vždy podľa jeho obsahu. Možno ho urobiť písomne, ústne do zápisnice, telegraficky, telefaxom, avšak vždy je to potrebné zadokumentovať v zápisnici. Všeobecne o zápisnici hovorí § 58, kde je uvedené, že o každom úkone trestného konania sa spíše, a to spravidla pri úkone alebo bezprostredne po ňom, zápisnica. Taktiež je tam stanovené, čo má zápisnica obsahovať.
- Pri podaní oznámenia o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (trestné oznámenie) treba oznamovateľa poučiť o zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov, vrátane následkov krivého obvinenia a vypočúť o okolnostiach, za ktorých bol čin spáchaný, o osobných pomeroch toho, na koho sa oznámenie podáva, o dôkazoch a výške škody a iných následkoch, ktoré boli spôsobené trestným činom; ak je oznamovateľ súčasne poškodeným alebo jeho splnomocnencom, musí sa vypočúť aj o tom, či žiada, aby súd rozhodol o jeho nároku na náhradu škody v trestnom konaní. Taktiež ho treba poučiť o práve žiadať prokurátora, aby preskúmal postup policajta po podaní trestného oznámenia.
- Prokurátor má oprávnenie a povinnosť na základe žiadosti oznamovateľa preskúmať postup policajta po podaní trestného oznámenia, pričom prokurátor skúma zákonnosť a rýchlosť postupu. O výsledku preskúmania musí byť oznamovateľ prokurátorom upovedomený do 30 dní.
- Výsluch oznamovateľa má policajt vykonať tak, aby získal podklady pre ďalšie konanie. Mal by oznamovateľa podrobne vypočúť najmä k okolnostiam, za ktorých bol čin spáchaný (čas, miesto a spôsob spáchania činu, spôsobená škoda, svedkovia, k osobe páchatel'a, resp. spolupáchateľov, k dôkazom a pod.).
- Trestné oznámenie je povinný prijať každý policajt, t. j. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník. V prípade, ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania alebo pre oznamovateľa je to spojené s mimoriadnou stratou času alebo inými ťažkosťami, prijme trestné oznámenie poverený príslušník, aj keď je vecne alebo miestne nepríslušný, a po vykonaní potrebných opatrení bez meškania postúpi vec príslušnému poverenému príslušníkovi alebo vyšetrovateľovi Policajného zboru. Rovnako postupuje aj vyšetrovateľ Policajného zboru, resp. iný poverený príslušník miestne a vecne nepríslušný vo veci konať.
- Ak je v súvislosti s trestným oznámením potrebné vykonať neodkladné alebo neopakovateľné úkony, alebo ak je účasť oznamovateľa nutná na mieste trestného činu, vyžiada policajt ústne od oznamovateľa len najdôležitejšie údaje a zápisnicu o trestnom oznámení spíše po vykonaní týchto úkonov. Ak je oznamovateľ zároveň svedkom resp. svedkom-poškodeným, spíše s ním policajt zápisnicu podľa jeho procesného postavenia. V skrátenom vyšetrovaní sa výsluch svedka vykoná len vtedy, ak ide o neopakovateľný, neodkladný úkon, alebo ak ide o svedka, ktorý bol osobne prítomný pri páchaní trestného činu. V ostatných prípadoch vyžiada policajt iba vysvetlenie, o čom spíše záznam.

- Ak oznamovateľ odovzdá policajtovi niektorý z listinných alebo vecných dôkazov, poznamená to policajt v zápisnici a uvedie, o aké dôkazy ide. Oznamovateľovi vydá policajt potvrdenie o ich prevzatí.

Ohliadka miesta činu východisková trestno-procesná činnosť povereného príslušníka na mieste činu policajne relevantnej udalosti

Ohliadku považujeme za samostatnú a špecifickú metódu kriminalistického objasňovania, ktorej podstatou je bezprostredné pozorovanie, empirické skúmanie, priebežné hodnotenie a dokumentovanie stavu materiálneho prostredia, ako aj jednotlivých objektov majúcich vzťah k objasňovanej udalosti s cieľom zistiť celkovú situáciu, vyhľadať a zaistiť ich stopy, dôkazy slúžiace na poznanie objektívnej pravdy o objasňovanej udalosti a jeho páchatelovi slúžiace pre potreby rozhodovania kriminalistu o ďalšom postupe“.

Ohliadkou miesta činu sa zisťujú, skúmajú a zaisťujú stopy, predmety, dokumenty a iné dôkazy, ktoré majú vzťah k objasňovanej udalosti. Včasne a kvalitne vykonaná ohliadka poskytuje informácie o mieste, čase, spôsobe a motíve spáchania trestného činu, prípadne aj o páchatelovi. Zisťovanie informácií o materiálnej situácii alebo stave objektov ohliadky spočíva v aktívnej a systematickej činnosti všetkých subjektov, ktorí vykonávajú ohliadku.

Základnou poznávacou metódou ohliadky je pozorovanie. Ide o bezprostredné priame pozorovanie, pričom sa využívajú všetky zmysly a podľa potreby aj špeciálne kriminalistické prostriedky. Pri pozorovaní hlavnú úlohu hrá vizuálne vnímanie. Pozorovanie umožňuje oboznámiť sa so všetkými prvkami situácie i s vlastnosťami objektov ohliadky a v kombinácii s ďalšími špeciálnymi metódami ako sú napr. porovnávanie, modelovanie, analýza a syntéza, experiment, meranie, opisovanie a pod. vedie k poznaniu a správne hodnoteniu zistenej skutočnosti. Tiež aplikuje metódy iných vedných odborov a využíva tiež ďalšie špecifické metódy objasňovania ako aj odporúčania vypracované kriminalistikou.

„Ohliadka aj napriek tomu, že sa jedná o kriminalistickú metódu musí rešpektovať aj zákonné požiadavky. Musí byť vykonávaná tak, aby nedochádzalo k zníženiu ľudskej dôstojnosti alebo ohrozeniu života a zdravia účastníkov ohliadky“.

Za ciele ohliadky môžeme považovať predovšetkým :

- zistiť, konštatovať a trvale zachytiť (fixovať) celkovú situáciu na mieste, ktorá má význam pre objasnenie dôležitých skutočností. Určuje sa najmä poloha miesta ohliadky vo vzťahu k okoliu a ostatným predmetom a konštatuje sa rozmiestnenie jednotlivých objektov, vecí a stôp nachádzajúcich sa na mieste činu,
- objasniť mechanizmus vzniku a priebehu trestného činu alebo udalosti,
- zistenie a poznanie iných kriminalisticky významných skutočností súvisiacich s objasňovanou udalosťou,
- zistiť jednotlivé stopy a veci, ak môžu mať význam pre účely expertízneho skúmania.

Cieľom¹⁴ ohliadky je teda¹⁵ čo najpresnejšie určenie a charakterizovanie konkrétnej situácie na mieste činu, riadne opísanie všetkých tých údajov, ktoré môžu napomôcť zisteniu informácií o spôsobe spáchania činu, o predmete, o subjekte, ktorý ju vytvoril. Ohliadka sa vykonáva, ak majú byť priamym pozorovaním objasnené skutočnosti dôležité pre trestné konanie.

¹⁴ Výskum č. 130 Meteňko Jozef, Metódy výskumu a vývoja policajných činností s.4

¹⁵ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 202

Rozhodnutia policajta po prijatí trestného oznámenia

Ak policajt po preskúmaní trestného oznámenia dospeje k záveru, že konanie, ktorého sa trestné oznámenie týka, nie je trestným činom, rozhodne uznesením podľa § 197 ods. 1, 2. Ak však dospeje k záveru, že ide o trestný čin, rozhodne uznesením podľa § 199 ods. 1.

Ak teda policajt dospeje k záveru, že v danej veci nejde o trestný čin, rozhodne uznesením v zmysle § 197 ods. 1, 2 takto:

1. Odovzdá vec príslušnému orgánu na prejednanie priestupku alebo iného správneho deliktu (§ 197 ods. 1 písm. a/).

Priestupkom podľa § 2 ods. 1 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov sa rozumie zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označený v zákone č. 372/1990 Zb. alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt, postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Iný správny delikt – doposiaľ nie je kodifikovaný v právnom poriadku Slovenskej republiky. Právna úprava iných správnych deliktov je obsiahnutá v jednotlivých zákonoch v oblasti verejnej správy. Na rozdiel od priestupku je subjektom iného správneho deliktu zvyčajne fyzická osoba, ktorá je napríklad zamestnancom právnickej osoby alebo ktorá prevádzkuje určitú špecifickú činnosť (napríklad živnostenské podnikanie), pričom protiprávne konanie takejto osoby nie je v zákone o priestupkoch alebo v inom zákone výslovne uvedené ako priestupok. V takomto prípade spočíva správny delikt v nesplnení alebo v porušení právnej povinnosti, ktorá je spojená práve s týmto špecifickým postavením fyzickej osoby.

Príslušnosť orgánu na prejednanie priestupku je upravená v zákone o priestupkoch č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov (§ 52).

2. Odovzdá vec inému orgánu na disciplinárne konanie (§ 197 ods. 1 písm. b/).

V súvislosti s procesnou exempciou (nestíhateľnosťou) napríklad sudcu alebo prokurátora na základe zákona č. 372/1990 Zb. právny poriadok umožňuje, aby konanie napríklad sudcu alebo prokurátora, ktoré má znaky priestupku, bolo možné posúdiť ako disciplinárne previnenie. V takomto prípade sa konanie uvedených subjektov prejedná v rámci **disciplinárneho konania** – pozri napr. § 187 a nasl. zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry.

Príslušnosť oprávneného orgánu k naznačenému postupu je upravená v zákone o priestupkoch č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, napríklad § 192 a nasl. zákona č. 154/2001 Z. z.

3. Odloží vec, ak je trestné stíhanie neprípustné alebo ak zanikla trestnosť činu (§ 197 ods. 1 písm. c/).

Policajt odloží vec pred začatím trestného stíhania, ak je trestné stíhanie **neprípustné** podľa § 9 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa tohto ustanovenia postupuje policajt vtedy, ak skutočnosti uvedené v oznámení nevylučujú, že došlo k spáchaniu trestného činu, avšak je tu niektorá z okolností uvedených v § 9 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá bráni začatiu trestného stíhania.

K zániku trestnosti činu pred začatím trestného stíhania môže nastať z dôvodov zániku trestnosti prípravy na trestný čin (§ 13 ods. 3 Trestného zákona), zániku trestnosti pokusu na trestný čin (§ 14 ods. 3 Trestného zákona), zmenou zákona (§ 84 Trestného zákona),

účinnnej ľútosti (§ 85 Trestného zákona), premlčania trestného stíhania (§ 87 Trestného zákona) a smrti páchatel'a.

4. *Vec odmietne (§ 197 ods. 1 písm. d/).*

Ak skutočnosti obsiahnuté v oznámení vylučujú, že by konanie fyzickej osoby mohlo byť posúdené ako trestný čin, priestupok, iný správny delikt, disciplinárne previnenie, previnenie alebo ak nie je možné postupovať podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku, policajt odmietne vec.

Policajt odmietne vec aj vtedy, ak sa doplnením, forma ktorého nemá charakter procesných úkonov trestného konania (zabezpečenie dožiadaním listinných dokladov – dohody, zmluvy, správy a iné, resp. písomným, telefonickým, faxovým vyžiadaním alebo požiadaním oznamovateľ'a o doplnenie oznámenia formou výsluchu do zápisnice o trestnom oznámení) preukáže, že zistené skutočnosti odôvodňujú záver, že nejde o trestný čin, priestupok, iný správny delikt, disciplinárne alebo kárne previnenie.

5. *Vec odloží, ak je trestné stíhanie neúčelné vzhľadom na okolnosti uvedené v § 215 ods. 2.*

Policajt pred začatím trestného stíhania vec odloží, ak je trestné stíhanie neúčelné vzhľadom na okolnosti uvedené v § 215 ods. 2 Trestného poriadku. Týmito dôvodmi sú:

- a) ak je trest, ku ktorému môže trestné stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý bol obvinenému pre iný čin už právoplatne uložený, alebo
- b) o skutku obvineného bolo už právoplatne rozhodnuté disciplinárne alebo kárne iným orgánom, cudzozemským súdom alebo orgánom príslušným na konanie o priestupku, alebo inom správnom delikte a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce.

Odloženie veci podľa § 197 ods. 2 je fakultatívne, čo znamená, že policajt tak môže, ale aj nemusí rozhodnúť.

Odovzdanie veci, odloženie veci alebo odmietnutie veci sú rozhodnutia, ktoré sa vyhotovujú vo forme uznesenia, a to z dôvodu, že takéto rozhodnutie môže mať vplyv nielen na oznamovateľ'a, ale aj pre poškodeného z hľadiska ďalšieho uplatnenia nároku na náhradu škody.

Uznesenie o odovzdaní veci, odložení veci alebo odmietnutí veci sa doručujú okrem prokurátora aj oznamovateľ'ovi a poškodenému, pretože im zákon priznáva možnosť domáhať sa v zákonnej lehote preskúmania takéhoto rozhodnutia podaním sťažnosti.

Posledným rozhodnutím policajta po prijatí trestného oznámenia je uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 TP.

Začatie trestného stíhania (§ 199 ods. 1)¹⁶

Ak teda policajt dospeje k záveru, že trestné oznámenie obsahuje dostatok informácií o tom, že došlo k spáchaniu trestného činu, začne bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, trestné stíhanie. Toto sa začína vydaním uznesenia (§ 199 ods. 1). Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začína policajt trestné stíhanie vykonaním zaisťovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Po ich vykonaní

¹⁶ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 209

vyhotoví ihneď uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým z týchto úkonov už bolo začaté trestné stíhanie.

Trestné stíhanie vo vyšetrovaní a v skrátrenom vyšetrovaní je oprávnený začať a vykonávať:

1. *prokurátor* (§ 230 ods. 2 písm. c/),
2. **poverený príslušník Policajného zboru a poverení príslušníci uvedení v § 10 ods. 8 písm. c) až g)**, ktorí sú oprávnení vykonávať skrátané vyšetrovanie o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky,
3. *vyšetrovateľ Policajného zboru* (§ 10 ods. 8 písm. a/), ktorý vykonáva skrátané vyšetrovanie o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov,
4. *vyšetrovateľ Policajného zboru*, ktorý vykonáva vyšetrovanie o zločinoch.
 - Trestné stíhanie začína policajt vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania. Vychádzajúc z ustanovení § 176 ods. 1 a § 199 ods. 3 Trestného poriadku uznesenie o začatí trestného stíhania obsahuje:
 - označenie orgánu, o rozhodnutie ktorého ide,
 - dátum a miesto rozhodnutia,
 - výrok s podrobným opisom skutku a uvedením miesta, času, prípadne iných významných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona,
 - poučenie o opravnom prostriedku.

Uznesenie o začatí trestného stíhania neobsahuje odôvodnenie a nie je voči tomuto uzneseniu prípustná sťažnosť (§ 185 ods. 2).

Odpis uznesenia o začatí trestného stíhania sa musí do 48 hodín doručiť prokurátorovi. Oznamovateľ a poškodeného je potrebné o začatí trestného stíhania upovedomiť.

Postup policajta v prípravnom konaní

Prípravné konanie je úsek trestného konania od začatia trestného stíhania do podania obžaloby, návrhu na schválenie dohody o vine a treste alebo právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej (§ 10 ods. 14 TP).

Prípravné konanie prebieha spravidla v týchto etapách:

- začatie trestného stíhania a vznesenia obvinenia,
- priebeh vyšetrovania a skrátaného vyšetrovania,
- skončenie vyšetrovania a skrátaného vyšetrovania,
- rozhodnutia.

Cieľom prípravného konania je, aby zákonným spôsobom boli čo najrýchlejšie a v potrebnom rozsahu objasnené všetky skutočnosti dôležité na posúdenie prípadu, vrátane osoby páchatel'a a následkov činu. Základným zmyslom prípravného konania je zabezpečiť podklady pre rozhodnutie.

Začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia

a) začatie trestného stíhania

O dôvodoch začatia trestného stíhania, o obsahu uznesenia o začatí trestného stíhania, ako aj o tom, kto je oprávnený začať trestné stíhanie, pojednáva predchádzajúca kapitola.

Je tu však potrebné znovu pripomenúť, že policajt môže začať trestné stíhanie aj vykonaním zaistovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Po ich vykonaní však policajt ihneď vyhotoví uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým z týchto úkonov už bolo trestné stíhanie začaté.

Trestné stíhanie môže policajt začať aj vydaním jedného uznesenia o viacerých skutkoch, avšak každý skutok musí byť samostatne označený tak, aby nedošlo k ich zámene.

Taktiež môže policajt vydať spoločné uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia podľa § 199 a § 206 Trestného poriadku. Takéto uznesenia už obsahuje odôvodnenie a je proti nemu prípustná sťažnosť (v časti o vznesení obvinenia).

Spoločné uznesenie podľa § 199 a § 206 Trestného poriadku je policajt povinný najneskôr do 48 hodín doručiť prokurátorovi a bez meškania ho oznámi obvinenému. O tomto úkone upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Oznamovateľ a poškodený nie sú oprávnené osoby na podanie si sťažnosti proti takémuto uzneseniu. Môžu iba žiadať prokurátora o preskúmanie takéhoto postupu.

Ak bolo začatie trestného stíhania a vznesenia obvinenia oznámené vyhlásením uznesenia, policajt je povinný vydať obvinenému jeho rovnopis.

b) vznesenie obvinenia

Vznesenie obvinenia je procesné rozhodnutie policajta, ktorým na základe zistených skutočností označí určitú (konkrétnu) osobu, že sa táto stíha ako obvinený. Od tohto okamihu možno proti tejto osobe použiť prostriedky, ktoré poskytuje Trestný poriadok proti obvinenému a naopak obvinený si môže uplatňovať práva, ktoré mu prináležia.

Ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi a ak je obvineným sudca, súdny exekútor, notár, znalec, tlmočník alebo prekladateľ, aj ministrom spravodlivosti, a ak je obvineným advokát, aj Slovenskej advokátskej komore. O tomto úkone bez meškania upovedomí oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania. Uznesenie o vznesení obvinenia je účinné od jeho vydania, lebo zákon proti nemu síce pripúšťa sťažnosť, avšak táto nemá odkladný účinok, a preto je vykonateľné.

Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo, že obvinený spáchal ďalší skutok alebo ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahovalo, vznesie policajt obvinenie aj pre tieto skutky a keď pre ne nebolo začaté trestné stíhanie, musí postupovať podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku.

Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, je iným trestným činom alebo aj ďalším trestným činom, ako bol v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný, policajt obvineného na túto skutočnosť písomne upozorní. Upozornenie môže viesť aj v zápisnici o úkone, napr. pri

výsluchu, preštudovaní spisu a pod. Policajt musí rovnopis upozornenia alebo zápisnice doručiť do 48 hodín prokurátorovi. Upozornenie treba urobiť vždy, ak ide o čin prísnejšie trestný, ale aj o čin miernejšie trestný a aj vtedy, ak sa mení právna kvalifikácia.

V § 207 Trestného poriadku je upravený postup v prípade, ak nemožno hodnoverne zistiť totožnosť osoby, ktorej má byť vznesené obvinenie. V takom prípade sa namiesto osobných údajov k uzneseniu o vznesení obvinenia priložia daktyloskopické odtlačky, obrazové záznamy, údaje o vonkajšom meraní tela, zvláštnych telesných znameniach a uvedie sa jej prezývka alebo iné označenie a podrobný opis osoby.

Uznesenie o vznesení obvinenia obsahuje (§ 176 a § 206 ods. 3 Trestného poriadku):

- označenie orgánu, o rozhodnutie ktorého ide a číslo spisu,
- miesto a dátum rozhodnutia,
- presné označenie obvineného (meno, priezvisko, dátum narodenia, bydlisko, zamestnanie), resp. iné označenie a údaje o obvinenom (§ 207 Trestného poriadku),
- výrok – opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom, zákonné pomenovanie trestného činu, o ktorý v tomto skutku ide, a to aj s uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona,
- odôvodnenie – skutočnosti, ktoré odôvodňujú vznesenie obvinenia,
- poučenie o opravnom prostriedku (§ 185 ods. 1 a § 187 Trestného poriadku).

Priebeh vyšetrovania a skráteného vyšetrovania

Vyšetrovanie sa vykonáva o zločinoch, t. j. o úmyselných trestných činoch, na ktoré Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica trestnej sadzby prevyšuje päť rokov.

Vyšetrovanie sa vykonáva aj o prečinoch, ak:

- je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave,
- to nariadi prokurátor.

Ak nastane niektorý z dôvodov uvedených v písmene a), policajt, ktorý vykonával v tejto veci skrátené vyšetrovanie, odovzdá vec na vykonávanie vyšetrovania.

V písmene b) je upravené oprávnenie prokurátora nariadiť vyšetrovanie o prečinoch, o ktorom sa inak koná skrátené vyšetrovanie, a to vo veciach, v ktorých pre ich zložitosť, rozsiahlosť a dôkaznú náročnosť nemožno zaručiť, že vykonávaním skráteného vyšetrovania sa rýchlo a kvalitne zistí skutkový stav veci. Prokurátor toto rozhodnutie robí formou príkazu, pričom tento pokyn je pre policajta záväzný.

Ak je potrebné vykonať vyšetrovanie aspoň o jednom z trestných činov, vykoná sa vyšetrovanie o všetkých trestných činoch toho istého obvineného aj proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy súvisia.

Vyšetrovanie vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a), teda vyšetrovateľ Policajného zboru.

Skrátené vyšetrovanie sa vykonáva o prečinoch¹⁷. Skrátené vyšetrovanie o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje 3 roky, vykonáva policajt uvedený v ustanovení § 10 ods. 8 písm. b) až g), teda poverený príslušník, a o ostatných prečinoch vykonáva skrátené vyšetrovanie policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a), teda vyšetrovateľ Policajného zboru. Pri skrátenom vyšetrovaní postupuje policajt tak, ako vo vyšetrovaní s týmito odchýlkami:

- výsluch svedka vykoná, ak ide o neopakovateľný úkon, neodkladný úkon alebo ak ide o svedka, ktorý bol osobne prítomný pri páchaní trestného činu; v ostatných prípadoch vyžiada iba vysvetlenie, o ktorom spíše záznam,
- vyhľadá a zabezpečí dôkazy, aby mohli byť vykonané v ďalšom konaní, o čom urobí záznam,
- skrátené vyšetrovanie treba skončiť spravidla do dvoch mesiacov od vznesenia obvinenia.

Pri vyžiadaní vysvetlenia osoba nemá v prípravnom konaní postavenie svedka. Záznam, ktorý spíše policajt, obsahuje meno a priezvisko osoby, dátum narodenia a miesto bydliska. Ďalej stručný obsah podaného vysvetlenia, najmä akú skutočnosť táto osoba môže dosvedčiť pred súdom. Záznam slúži k tomu, či sa v ďalšom konaní takáto osoba vypočuje ako svedok. Osoba, ktorá podala vysvetlenie, záznam nepodpisuje. Ten podpíše policajt, ktorý ho spísal. Záznam sa zakladá do spisu.

V súvislosti s vykonávaním skráteného vyšetrovania treba upozorniť na ustanovenie § 204 TP, ktoré upravuje postup policajta a prokurátora v prípade, ak bola zadržaná osoba pri páchaní prečinu alebo takáto osoba bola zastihnutá na úteku. Podstatou tejto úpravy je rýchle a neformálne objasnenie skutku, vyhľadanie a zabezpečenie dôkazov, ktoré bude možné vykonať pred súdom. Takýto postup je možný iba u prečinu, na ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica trestnej sadzby neprevyšuje tri roky.

Ak sú teda splnené zákonné podmienky, policajt po zadržení osoby začne trestné stíhanie a vznesie jej obvinenie. Následne vypočuje obvineného, vyhľadá, zabezpečí a vykoná dôkazy, ktoré sú potrebné pre prokurátora na rozhodnutie, či podá obžalobu alebo rozhodne iným spôsobom. Toto treba vykonať tak, aby prokurátor mohol v lehote do 48 hodín od zadržania obvineného odovzdať spolu s obžalobou a so spisom súdu.

Ak prokurátor zistí dôvod väzby, súčasne navrhne, aby obvinený bol vzatý do väzby.

Ak prokurátor zo spisu zistí, že vec nie je objasnená v takom rozsahu, aby mohol podať súdu obžalobu alebo prepustí obvineného na slobodu, vráti spis policajtovi s pokynom na doplnenie skráteného vyšetrovania.

Ďalej je nutné upozorniť na ustanovenie § 205 TP, ktoré upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní v prípade osoby, ktorá sa podieľala na spáchaní niektorého z trestných činov uvedených v § 205 ods. 1 TP (ide o trestný čin korupcie, trestný čin založenia, zosnovania a propagovania zločineckej skupiny, trestný čin založenia, zosnovania a propagácie teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou) a dobrovoľne sa rozhodla, že bude spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní na objasnení uvedených trestných činov a na zistení páchatel'a. V takom prípade môže policajt so súhlasom prokurátora na nevyhnutnú dobu dočasne odložiť vznesenie obvinenia takejto osoby. Takýto postup nie je možný, ak ide o organizátora, návodcu alebo objednávateľa trestného činu, na ktorého objasňovaní sa podieľal.

¹⁷ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 213

O dočasnom odložení vznesenia obvinenia vyhotoví policajt záznam, v ktorom uvedie dobu, po ktorú bude dočasné odloženie vznesenia obvinenia trvať, ako aj súhlas prokurátora na takýto postup. Záznam zašle policajt do 48 hodín prokurátorovi.

Postup podľa § 205 TP je možný pred vznesením obvinenia i po vznesení obvinenia.

Ak prokurátor zistí, že dôvody na dočasné odloženie vznesenia obvinenia pominuli, vydá policajťovi pokyn, aby takejto osobe vzniesol obvinenie.

Policajt vykonáva vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie spravidla osobne a postupuje tak, aby čo najrýchlejšie zadovážil podklady na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom na posúdenie prípadu a zaistenie páchatel'a trestného činu. Okrem prípadov, kde je potrebné rozhodnutie alebo súhlas sudcu pre prípravné konanie alebo prokurátora, vykonáva policajt všetky úkony samostatne a je povinný ich vykonať v súlade so zákonom a včas. Úkony, ktorými sa začalo trestné stíhanie alebo ktoré boli vykonané po začatí trestného stíhania miestne nepríslušným policajtom, nie je potrebné opakovať, ak boli vykonané v zmysle zákona. Policajt v priebehu vyšetrovania a skráteného vyšetrovania zabezpečuje dôkazy bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech obvineného. Obvinený nesmie byť nijakým spôsobom k výsluchu a k priznaniu nezákonne nútený.

Ako už bolo konštatované, policajt vykonáva vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie spravidla osobne. V zákonom vymedzených prípadoch môžu byť vykonané jednotlivé úkony trestného konania aj dožiadaním (§ 56, 57 Trestného poriadku). Dôvodom dožiadania je spravidla skutočnosť, že predmet úkonu je v inom obvode, než má sídlo policajt, ktorý má úkon vykonať. Zákon však umožňuje, ak vec nepripúšťa odklad alebo ak je to na riadne posúdenie veci nevyhnutné, vykonať policajťovi takýto úkon aj mimo svojho obvodu.

V dožiadaní treba uviesť spisové údaje vrátane skutkových okolností činu, ktorých sa dožiadanie týka a jeho právnu kvalifikáciu, ktorých znalosť je nevyhnutná pre riadne vykonanie úkonu. Dožiadaný orgán je podľa povahy veci a podľa toho, čo pri vykonaní úkonu vyšlo najavo, oprávnený a povinný vykonať i ďalšie nevyhnutné úkony, ak to môže prispieť k rýchlemu a správne rozhodnutiu vo veci.

Dožiadanie sa vybavuje spravidla do siedmich dní odo dňa jeho doručenia. Ak dožiadanie nemožno vykonať v tejto lehote, dožiadaný orgán o tom vyrozumie dožiadajúci orgán.

Úkon vykonaný dožiadaním má rovnaký procesný účinok, ako keby ho vykonal policajt vo vlastnom obvode.

V priebehu vyšetrovania a skráteného vyšetrovania policajt dokazuje všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci samej. Vychádzajúc z ustanovenia § 119 ods. 1 Trestného poriadku v trestnom konaní treba dokazovať:

- či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na ručenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

Dôkazy obstaráva policajt bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo v neprospech obvineného. Dôkazy môžu obstarávať aj strany na vlastné náklady. Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov.

- V ustanovení § 119 ods. 2 Trestného poriadku je uvedené, že dôkaznými prostriedkami sú najmä:
- výsluch obvineného, svedka, znalca,
- posudky a odborné vyjadrenia,
- previerka výpovede na mieste,
- rekognícia,
- rekonštrukcia,
- vyšetrovací pokus,
- obhliadka,
- veci a listiny dôležité pre trestné konanie,
- oznámenie,
- informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov,
- informácie získané použitím prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

Dôkazné prostriedky sú síce vymenované v § 119 ods. 2 Trestného poriadku, avšak nevylučujú sa ani prípadne iné pramene dôkazov, poskytované napr. novými vedeckými objavmi. Podmienkou však je, aby boli získané zákonným spôsobom.

Skončenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania

Ak policajt považuje vyšetrovanie a skrátené vyšetrovanie¹⁸ za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie návrhu na obžalobu alebo na iné rozhodnutie, umožní obvinenému, obhajcovi, poškodenému, jeho splnomocnencovi alebo opatrovníkovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania. Týchto práv sa môžu tieto osoby výslovne vzdať, o čom musia byť poučené. Na možnosť preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania upozorní policajt obvineného a jeho obhajcu najmenej tri dni vopred. Túto lehotu možno s ich súhlasom skrátiť.

Na preštudovanie musí policajt predložiť celý očíslovaný spis vrátane príloh. Pokiaľ nebol obvinený skôr upozornený na zmenu právnej kvalifikácie, je potrebné to urobiť vo vyznení o možnosti preštudovať si spis alebo pred začatím študovania spisu, o čom treba urobiť záznam (v zázname o preštudovaní vyšetrovacieho spisu).

V prípade, ak obvinený alebo obhajca podajú návrhy na doplnenie vyšetrovania a skráteného vyšetrovania, musí o nich policajt rozhodnúť. Ak takýmto návrhom vyhovie, doplní dokazovanie a opätovne im umožní preštudovať spis. Ak však policajt nepovažuje tieto návrhy za potrebné, odmietne ich. O tomto odmietnutí urobí policajt záznam v spise a o svojom postupe vyznenie obvineného, obhajcu a poškodeného. Ak obvinený, obhajca

¹⁸ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 216

alebo poškodený nevyužijú možnosť preštudovať spisy, napriek tomu, že na ňu boli riadne upozornení alebo sa poškodený tohto práva výslovne vzdal, vykoná o tom policajt záznam do spisu a ďalej postupuje tak, akoby k takému úkonu došlo. Výzva na preštudovanie spisov sa obvinenému, obhajcovi a poškodenému zasiela zásadne písomne, doporučene do vlastných rúk, aby zaslanie výzvy bolo dokladovateľné a aby sa vyhlo prípadným obštrukciám a prieťahom.

Skrátené vyšetrowanie treba skončiť spravidla do dvoch mesiacov od vznesenia obvinenia, vo veciach, v ktorých nie je známy páchatel', treba vec skončiť do dvoch mesiacov od začatia trestného stíhania. Ak sa do dvoch mesiacov neskončí, musí policajt prokurátorovi písomne oznámiť, prečo nebolo možné skrátené vyšetrowanie skončiť a aké úkony je potrebné ešte vykonať. Prokurátor môže policajtovi pokynom zmeniť rozsah úkonov, ktoré ešte majú byť vykonané, alebo vo veci nariadiť vyšetrowanie.

Ak prokurátor nariadil vyšetrowanie, je tento pokyn pre policajta, ktorý bude konať vyšetrowanie, záväzný. Rozhodnutie prokurátor doručí príslušnému úradu, ktorý bude konať vyšetrowanie a rovnopis rozhodnutia aj úradu, ktorý konal skrátené vyšetrowanie.

Vyšetrowanie treba u zločinov skončiť do 4 mesiacov od vznesenia obvinenia a u obzvlášť závažných zločinov do 6 mesiacov. Ak nie je vyšetrowanie skončené v týchto lehotách, policajt písomne oznámi prokurátorovi, prečo nebolo možné vyšetrowanie ukončiť a aké úkony je potrebné ešte vykonať a aký čas ešte bude vyšetrowanie pokračovať. Prokurátor môže policajtovi pokynom zmeniť rozsah úkonov, ktoré majú byť ešte vykonané a môže tiež určiť inú lehotu na skončenie vyšetrowania.

Po skončení skráteného vyšetrowania policajt predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie, ak nerozhodne podľa § 214 ods. 2 Trestného poriadku (postúpenie veci) alebo § 215 ods. 4 Trestného poriadku (zastavenie trestného stíhania). So spisom predloží aj očíslované vecné dôkazy a ich zoznam, ak to ich povaha umožňuje.

Návrh na podanie obžaloby v zmysle § 209 Trestného poriadku musí obsahovať zoznam vykonaných a navrhovaných dôkazov a odôvodnenie, prečo nevyhovelo návrhom na vykonanie ďalších dôkazov alebo odmietol predložené dôkazy.

Písomné materiály týkajúce sa vyšetrowanej veci, o ktorej sa vykonáva vyšetrowanie a skrátené vyšetrowanie, policajt sústreďuje do vyšetrowacieho spisu. Každý vyšetrowací spis sa zakladá do spisového obalu. Spisový obal zakladá policajt, ktorý vo veci koná.

Na spisovom obale sa vyznačí najmä:

- názov útvaru a organizačnej zložky,
- spisová značka,
- to, proti komu a pre aký trestný čin (zákonne pomenovanie a príslušné ustanovenie TZ) sa konanie vedie; u obvineného treba uviesť meno, priezvisko, prípadne aj prezývku, akademický titul, dátum a miesto narodenia a bydlisko (ak ide o osobu podliehajúcu pôsobnosti vojenských súdov aj hodnosť),
- odtlačok pečiatky „Väzba“ – červenej farby, ak ide o väzobnú vec.

Za administratívne vedenie vyšetrowacieho spisu zodpovedá policajt, ktorému bol spis pridelený. Ak vyšetrowanie vykonáva špecializovaný tím, zodpovedá za administratívne

vedenie spisu policajt, ktorého určí riaditeľ útvaru, pri ktorom bol špecializovaný tím zriadený, alebo vedúci tímu.

Jednotlivé listy vyšetrovacieho spisu sa očísľujú a spis a previaže, pričom sa konce špagáta prelepia lepiacou páskou, ktorá sa označí odtlačkom okrúhlej pečiatky úradu bez štátneho znaku a podpisom policajta.

Vyhotovuje sa originál a jeho rovnopis. Rovnopolis spisu má byť totožný s originálom. Do rovnopolisu sa zakladá aj ostatný spisový materiál, ktorý nebol zaradený do originálu (napr. plán vyšetrovania, obžaloba, rozsudok a iné rozhodnutia prokurátora alebo súdu, ktorým sa trestné konanie skončilo). Aj v rovnopolise musí číslovanie listov zodpovedať obsahu.

Rovnopolis vyšetrovacieho spisu na účel jeho predloženia prokurátorovi alebo súdu overí policajt, ktorému bol spis pridelený. O overení spíše záznam, z ktorého bude zrejmé, že v rovnopolise uložený materiál sa zhoduje s originálom spisu, čo potvrdí slovami „Vyhotovený rovnopolis súhlasí s originálom“, vlastnoručným podpisom pod čitateľne vypísanou hodnotou, menom a priezviskom a odtlačkom okrúhlej pečiatky útvaru bez štátneho znaku.

Vo veciach vrátených na doplnenie vyšetrovania sa ponecháva pôvodné zoradenie vyšetrovacieho spisu a policajt založí nový zväzok, pričom pokračuje v číslovaní listov písomnosti bez prerušenia. V obsahu pôvodného spisu sa vyznačí založenie nového zväzku.

Doručenky sa pripájajú k uzneseniam a opatreniam, ktorých sa týkajú, resp. k zápisniciam o vyšetrovacích úkonoch alebo k iným písomnostiam, ako doklad o doručení rozhodnutí alebo písomností policajtom, resp. ako doklad o predvolaní alebo vyrozumení na vykonanie vyšetrovacieho úkonu.

V súvislosti s vykonávaním vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania majú obvinený, poškodený a zúčastnená osoba právo kedykoľvek žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky. Takúto žiadosť môžu podať tieto osoby kedykoľvek v priebehu vyšetrovania a skráteného vyšetrovania, a to aj opakovane. Žiadosť sa spravidla zasiela prokurátorovi, ak ju obdrží policajt, musí ju bez meškania predložiť prokurátorovi spolu s vyšetrovacím spisom. Ak prokurátor zistí prieťahy alebo závary, odstráni ich sám alebo dá na to pokyn policajtovi. Oprávnenú osobu písomne vyrozumie o výsledku preskúmania a o tom, aké opatrenia boli urobené k náprave zistených nedostatkov, ak boli zistené.

Žiadosť o preskúmanie postupu policajta sa nepovažuje za opravný prostriedok, a preto nie je obmedzená lehotou.

Rozhodnutia policajta pri skončení vyšetrovania a skráteného vyšetrovania

Trestný poriadok umožňuje policajtovi, aby pri skončení vyšetrovania a skráteného vyšetrovania vydal nasledovné rozhodnutia:

- postúpenie veci (§ 214 ods. 2 TP),
- zastavenie trestného stíhania (§ 215 ods. 4 TP),
- prerušenie trestného stíhania (§ 228 TP).¹⁹

Postúpenie veci (§ 214 TP)

¹⁹ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 219

Dôvodom pre postúpenie veci je fakt, že výsledky vyšetrovania a skráteného vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin (prečin), ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom alebo iným správnym deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní iným orgánom. Iným orgánom sú orgány, ktoré prejednávajú priestupky alebo iné správne delikty alebo ktoré vykonávajú disciplinárne konanie.

Policajt môže postúpiť vec inému orgánu iba vtedy, ak vo veci nebolo vznesené obvinenie.

O postúpení veci rozhoduje policajt uznesením. Pred vydaním takéhoto uznesenia musí byť skutok náležite objasnený, t. j. postúpiť možno vec, ktorá je dostatočne objasnená v rozsahu nevyhnutnom na také rozhodnutie a len ak od spáchania priestupku, iného správneho deliktu alebo disciplinárneho previnenia neuplynula doba, po ktorej podľa príslušných predpisov ich nie je možno prejednať. V opačnom prípade musí byť trestné stíhanie zastavené.

Uznesenie o postúpení veci musí, okrem iného, vo výroku obsahovať popis skutku s uvedením zákonných ustanovení, ktoré boli použité a označenie orgánu, ktorému sa vec postupuje.

Uznesenie o postúpení veci sa doručuje obvinenému a poškodenému a ak oznamovateľ nie je zároveň poškodeným, aj oznamovateľovi. Policajt zasiela uznesenie o postúpenie veci najneskôr do 48 hodín prokurátorovi.

Proti uzneseniu o postúpení veci môže obvinený a poškodený podať sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. O sťažnosti proti uzneseniu policajta rozhoduje prokurátor. Môže ho zrušiť do 30 dní od jeho doručenia.

Zastavenie trestného stíhania (§ 215 TP)

Policajt je vo vyšetrovaní a skrátenom vyšetrovaní oprávnený zastaviť trestné stíhanie v zmysle § 215 ods. 1 Trestného poriadku len vtedy, ak vo veci nebolo vznesené obvinenie podľa § 206 Trestného poriadku.

Vychádzajúc z ustanovenia § 215 ods. 1 Trestného poriadku teda policajt môže v skrátenom vyšetrovaní zastaviť trestné stíhanie, ak:

- *je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie (§ 215 ods. 1 písm. a/ TP)* - pre zastavenie trestného stíhania sa v tomto prípade vyžaduje, aby bolo celkom bezpochyby preukázané, že sa nestal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. Z toho dôvodu podmienky pre zastavenie trestného stíhania nie sú splnené, ak sú pochybnosti o ďalšej existencii skutku, ktoré vyplývajú z rozporov vo vykonaných dôkazoch, ktoré sa nepodarilo odstrániť.
- *nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci (§ 215 ods. 1 písm. b/ TP)* – skutočnosť, že skutok nie je trestným činom sa musí bezpečne zistiť. Pri posúdení skutočnosti, či skutok je alebo nie je trestným činom, je potrebné vychádzať z vymedzenia trestného činu (§ 3 a § 122 Trestného zákona). Ďalej musí byť splnená aj druhá podmienka, a to „a nie je dôvod na postúpenie veci“. Neprítomnosť dôvodu na postúpenie veci bude vtedy, ak v prípade nepôjde o priestupok, iný správny delikt, disciplinárne previnenie, alebo vtedy, keď síce ide o priestupok, iný správny delikt, disciplinárne previnenie, ale zanikla zodpovednosť za priestupok.

- *je trestné stíhanie neprípustné podľa § 9 (§ 215 ods. 1 písm. d/ TP)* – neprípustnosť trestného stíhania je upravená v § 9 Trestného poriadku. Po splnení niektorej z podmienok uvedených v tomto ustanovení trestné stíhanie nemožno začať a ak bolo už začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené.
- *zanikla trestnosť činu (§ 215 ods. 1 písm. g/ TP)* – dôvodom zániku trestnosti trestného činu sa rozumejú okolnosti, ktoré nastali po spáchaní trestného činu. Procesným následkom zániku trestnosti je, že za trestný čin nie je možné trestne stíhať páchateľa, a ak bolo začaté trestné stíhanie, musí byť zastavené. Dôvody zániku trestného činu sú uvedené v ustanoveniach § 13 ods. 3, § 14 ods. 3, § 21 ods. 2 a § 84 až 88 Trestného zákona.

Uznesenie o zastavení trestného stíhania treba doručiť obvinenému a poškodenému. Policajt doručí uznesenie o zastavení trestného stíhania prokurátorovi najneskôr do 48 hodín. Proti uzneseniu o zastavení trestného stíhania môže podať sťažnosť obvinený a poškodený, ktorá má odkladný účinok.

V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené z dôvodu uvedeného v § 9 ods. 1 písm. b) sa pokračuje po zániku mandátu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, funkcie sudcu ústavného súdu, funkcie sudcu a funkcie generálneho prokurátora, a to vydaním uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní, ak skutočnosti nasvedčujú tomu, že takýto postup je odôvodnený.

Prerušenie trestného stíhania (§ 228 TP)

Prerušenie trestného stíhania²⁰ je rozhodnutie predbežnej povahy.

Dôvody, na základe ktorých policajt preruší trestné stíhanie, sú uvedené v ustanovení § 228 Trestného poriadku.

V zmysle odseku 1 uvedeného ustanovenia policajt preruší trestné stíhanie, ak sa nezistili skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe.

V zmysle odseku 2 uvedeného ustanovenia policajt preruší trestné stíhanie, ak:

- nemožno pre neprítomnosť obvineného alebo svedka vec náležite objasniť,
- nemožno obvineného pre ťažkú chorobu postaviť pred súd,
- obvinený pre duševnú chorobu, ktorá nastala až po spáchaní činu, nie je schopný chápať zmysel trestného stíhania,
- obvinený je vydaný do cudziny alebo vyhostený,
- ústavný súd alebo Súdny dvor Európskych spoločností pozastaví účinnosť právneho predpisu alebo jeho časti, ktorého použitie je rozhodujúce pre konanie alebo rozhodnutie vo veci samej,
- obvinený je cudzinec alebo osoba bez štátnej príslušnosti a je odovzdaný na vykonanie úkonov do cudziny.

V zmysle odseku 3 uvedeného ustanovenia môže policajt s predchádzajúcim súhlasom prokurátora prerušiť trestné stíhanie, ak sa obvinený významnou mierou podieľa na objasnení

²⁰ KOČAN,Š.,LOFFLER,B.,ZÁMEK,D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 221

korupcie, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny alebo zločinu spáchaného organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou alebo na zistení a usvedčení páchatel'a tohto trestného činu. Prerušit' trestné stíhanie sa nesmie voči organizátorovi, návodcovi alebo objednávateľovi trestného činu, na ktorého objasnení sa podieľa.

Pred prerušením trestného stíhania z dôvodov uvedených v § 228 ods. 1 TP policajt vyhodnotí vec a plnenie úloh z plánu vyšetrovania spoločne s príslušným príslušníkom Policajného zboru (príslušníkom kriminálnej, resp. finančnej polície). Podľa potreby plán vyšetrovania doplnia o ďalšie úlohy.

Po prerušení trestného stíhania rovnopis plánu vyšetrovania odovzdá policajt príslušnému príslušníkovi PZ za účelom plnenia úloh operatívno-pátracej činnosti. Rovnopis uznesenia o prerušení trestného stíhania zašle policajt príslušnému útvaru, v obvode ktorého bol trestný čin spáchaný a ak sú v pláne vyšetrovania stanovené úlohy pre tento útvar, zašle mu aj výpis z plánu vyšetrovania.

Ak policajt zistí, že pobyt obvineného nie je známy, písomne požiada príslušný útvar o vyhlásenie pátrania po osobe. Ak obvinený nebol vypátraný, predloží policajt prokurátorovi podnet na podanie návrhu na vydanie príkazu na zatknutie a trestné stíhanie preruší až po vydaní príkazu na zatknutie.

Po prerušení trestného stíhania z dôvodov uvedených v § 228 ods. 2 písm. a) až c) TP policajt priebežne skúma, či dôvody prerušenia trvajú. O tom spracuje záznam, ktorý založí do spisu.

Ak pominie dôvod na prerušenie trestného stíhania, policajt o pokračovaní v trestnom stíhaní rozhodne uznesením.

Uznesenie o prerušení trestného stíhania a uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní doručuje policajt obvinenému a poškodenému a najneskôr do 48 hodín prokurátorovi. Obvinený a poškodený majú právo proti uzneseniu o prerušení trestného stíhania a uzneseniu o pokračovaní v trestnom stíhaní podať sťažnosť, ktorá nemá odkladný účinok.

Po prerušení trestného stíhania môže policajt v zmysle § 229 Trestného poriadku vykonávať len úkony podľa štvrtej, piatej a šiestej hlavy prvej časti Trestného poriadku na účely zistenia, či nepominuli dôvody prerušenia trestného stíhania. Po prerušení trestného stíhania nemožno vykonať niektoré úkony, ako sú napr. výsluch obvineného alebo svedka a skúmať duševný stav obvineného a pod.

Ako už bolo konštatované, po skončení vyšetrovania a skráteného vyšetrovania policajt v zmysle § 209 ods. 1 Trestného poriadku predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie (ak nerozhodne podľa § 214 ods. 2 alebo § 215 ods. 4 TP). Takéto návrhy na iné rozhodnutia v skrátenom vyšetrovaní sú:

- návrh na postúpenie veci,
- návrh na zastavenie trestného stíhania,
- návrh na podmiennečné zastavenie trestného stíhania,
- návrh na podmiennečné zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- návrh na zmier,
- návrh na konanie o dohode o vine a treste.

Záver

Autor vedeckej štúdie „*Primárna a sekundárna pôsobnosť služby poriadkovej polície na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti*“ ktorá je súčasťou **Výskumu č. 130 Meteňko Jozef, Metódy výskumu a vývoja policajných činností.** v priebehu jej spracovávaní dospel po dôkladnej analýze množstva zozbieraných, preštudovaných, komparovaných a vyhodnotených údajov a informácií z predmetnej oblasti k jednoznačnému záveru, že Obvodné oddelenia realizujúce svoju pôsobnosť na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti pôsobia jednak primárnou formou prostredníctvom jednotlivých organizačno-taktických foriem činnosti ako i formou sekundárnou. Sekundárnu pôsobnosť realizujú poverení policajti Obvodných oddelení Policajného zboru, ktorý zohrávajú v procese realizácie tzv. skráteného vyšetrovania jedinečnú a možno konštatovať, že nezastupiteľnú úlohu. Význam ich poslania spočíva v množstve nesmierne dôležitých úkonov a opatrení. Tieto vykonávajú od momentu prvého kontaktu s informáciou o vzniku policajne relevantnej udalosti charakteru trestného činu, spadajúceho stupňom spoločenskej nebezpečnosti do ich trestno–procesnej pôsobnosti. Následná policajno-bezpečnostná činnosť poverených príslušníkov realizujúcich skrátené vyšetrovanie začína už od momentu ich príchodu na miesto vzniku takejto udalosti. Spočíva v zabezpečení miesta činu, ohliadke miesta činu a logicky nasledujúceho procesu dokazovania a objasňovania vzniknutej policajne relevantnej udalosti. Na základe takto vykonaného procesu skráteného vyšetrovania potom poverený príslušník rozhodne v predmetnej veci v zmysle zákona tak ako to uvádza autor v závere vedeckej štúdie.

Zoznam použitej literatúry

- AUGISTIN, P. Poriadková polícia. APZ Bratislava 2013. ISBN: 978-80-8054-554-3, s. 115
- BERŽI, L. 1996. Teória policajno-bezpečnostných služieb : osobitná časť. Bratislava: Akadémia PZ SR Bratislava, 1996. 195 s. ISBN 80-8054-006-3.
- BERŽI, L. 1996. Teória policajno-bezpečnostných služieb : všeobecná časť. Bratislava : Akadémia PZ SR Bratislava, 1996. 244 s. ISBN 80-88751-93-4.
- CULBA, M., KLAČAN, M. 2004. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004. 142 s. ISBN 80-8054-320-8.
- FILÁK, A. 2001. Teoretické a právne aspekty poriadkovej činnosti polície. Praha : Policejní akademie České republiky, 2001. 93 s. ISBN: 80-7251-074-6.
- CHMELA, Z. 2007. Management výkonných organizačných článků. Praha : Policejní akademie ČR v Praze, 2007. 88 s. ISBN 978-80-7251-259-1.
- KOČAN, Š., LOFFLER, B., ZÁMEK, D. Poriadková polícia. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, ISBN: 978-80-7380-462-6, s. 393
- LÖFFLER, B., BLATNICKÝ, J. Vedecká štúdia - Analýza potreby súčinnosti pri realizácii pôsobnosti vybraných zložiek na mieste vzniku policajne relevantnej udalosti / mieste činu/, Teoria a prax vyšetrovania- interdisciplinárne aspekty – zborník vedeckých prác, ISBN 978-80-8054-709-7, Akadémia PZ 2017
- MACEK, P. et al. 2008. Pořádková činnost policie : Obecná část. 2. uprav. vyd. Praha : POLICE HISTORY, 2008. 87 s. ISBN 978-80-86477-45-9.
- MACEK, P., FILÁK, A. Základy teorie policejné bezpečnostní činnosti, Praha 2004, ISBN 80-86477-21-5, s.253.

- NESVADBA, A. 2004. Teória policajných a bezpečnostných činností. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004. 111 s. ISBN 80-8054-324-0.
- NESVADBA, A. Súčinnosť a spolupráca policejného orgánu PZ v procese vyšetrovania. Bezpečnostní teorie a praxe. Praha: Policejní akademie, 2002, č. 2, s. 161-170.
- ZÁMEK, David. Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 197 s. ISBN 978-80-7380-429-9
- Nariadenia Ministra vnútra Slovenskej republiky o vydaní vzorového organizačného poriadku okresného riaditeľstva Policajného zboru č. 73/2009, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 80/2004 o dislokácii, typizácii a systemizácii útvarov Policajného zboru
- Nariadenie Ministra vnútra Slovenskej republiky o vydaní vzorového organizačného poriadku krajského riaditeľstva Policajného zboru č. 19/2009, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 10/2009 o činnosti pohotovostných policajných útvarov odborov poriadkovej polície krajských riaditeľstiev Policajného zboru v znení 16/2010
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 16/2008 o organizačnom poriadku Prezídia Policajného zboru, v znení neskorších predpisov
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č.22/2013 v znení 80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru
- Návrh zmluvy medzi Krajským riaditeľstvom Policajného zboru a mestom o spolupráci pri ochrane verejného poriadku a v obecných veciach verejného poriadku.
- Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky
- Výskum č. 130 Meteňko Jozef, Metódy výskumu a vývoja policajných činností.
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore s komentárom
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v aktuálnom znení
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok